

СУТНІСТЬ БЮДЖЕТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

В фінансовій системі регіонів основною ланкою, що забезпечує стійкість їх фінансового стану як самостійного державного утворення, є бюджетна система регіонів. Рівень ефективності управління регіональним бюджетом визначається бюджетним потенціалом.

Для правильного розуміння ролі бюджетного потенціалу регіону необхідно розуміти зміст даного поняття. Незважаючи на значну актуальність питання в науковій літературі, не існує єдиного підходу щодо визначення категорії «бюджетний потенціал» та остаточно не з'ясовано його місце та роль.

Проблемним аспектам щодо визначення сутності та оцінки бюджетного потенціалу, а також дослідженню чинників, що мають безпосередній вплив на його формування, надають належну увагу в своїх публікаціях усе більше вітчизняних науковців, а саме: О.В. Люта, Я.Я. Пушак, С.В. Зенченко, Ю.В. Пасічник, В.Ю. Ігнатенко, О.Г. Бондарева, Є.О. Балацький, В.Ю. Стрілець, А.О. Бойко, О.Д. Василик, С.В. Зенченко, В.В. Воробйова, О.В. Сунцова, А.В. Лучка та інші.

У науковій літературі існують різні підходи щодо визначення сутності поняття бюджетний потенціал регіону. Для прикладу, бюджетний потенціал регіону розглядають як обсяг максимально можливих витрат, які взмозі профінансувати бюджет за рахунок власної доходної частини. Відповідного до іншого підходу бюджетний потенціал регіону трактують як суму отриманих податкових платежів до бюджету регіону, тобто по-суті має місце ототожнення розуміння бюджетного та податкового потенціалів, що не зовсім вірно, оскільки поза увагою залишається значна частина бюджетних ресурсів, які залучаються до процесу забезпечення соціально-економічного розвитку регіону. Окремі дослідники пропонують визначати бюджетний потенціал регіону, як суму всіх власних доходів бюджету області. Найбільш поширеним в економічних публікаціях є трактування бюджетного потенціалу регіону як суми доходів, що надійшли до бюджету області від господарюючих суб'єктів, розташованих на її території та населення, що там проживає та доходів, отриманих державним бюджетом від економічної діяльності цих суб'єктів. На нашу думку, бюджетний потенціал є комплексним поняттям, що відображається на всіх рівнях бюджетної системи, хоча дана категорія часто досліджується науковцями в залежності від бюджету певного рівня.

На підставі проведених теоретичних узагальнень наукових робіт та досліджень можна відмітити, що тлумачення сутності бюджетного потенціалу регіону доволі різноманітне та може розглядатися з різних сторін, основні з яких наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Узагальнення поняття «бюджетний потенціал регіону» в науковій літературі

№	Критерій групування	Кількість авторів	Питома вага, %
1	Як сукупність фін. ресурсів акумульованих з різних джерел та за допомогою різних методів	9	50
2	Як сукупність витрат бюджету	3	16,7
3	Як можливість та здатність залучати необхідні фінансові ресурси	6	33,3
Всього		Із 18	Із 100

Розглянувши основні підходи щодо тлумачення поняття «бюджетний потенціал регіону», можемо зробити висновок, що більшість науковців, а це 50% із загальної кількості, розглядають бюджетний потенціал регіону, як сукупність фінансових ресурсів акумульованих з різних джерел та за допомогою різних методів. Однак даний підхід дещо звужує сутність поняття, оскільки бюджетний потенціал регіону варто оцінювати не лише з позиції наявних бюджетних коштів, але й з врахуванням можливих надходжень бюджетних ресурсів. Лише Зенченко С., Кичко І. та Шульгіна І. розглядають бюджетний потенціал в контексті витрат бюджету. Дане трактування не в повній мірі відображає сутність поняття, оскільки забезпечити в повній мірі фінансування витрат бюджету не можливо без достатньої доходної бази. Підхід з позиції можливості та здатності залучати необхідні фінансові ресурси підтримують 6 авторів (33,3%) враховує здатність місцевих органів влади впливати на формування та використання бюджетних коштів, однак не завжди розглядає ці ресурси як наявні та потенційні.

Водночас аналіз точок зору різних науковців щодо поняття «бюджетний потенціал регіону» дає нам можливість сформулювати власну позицію. Так, на нашу думку бюджетний потенціал регіону – це сукупність здатностей та можливостей місцевих органів влади акумулювати наявні та можливі для залучення фінансові ресурси з метою забезпечення фінансування витрат місцевого бюджету.

МАЛЯР Олександра Михайлівна – студентка, Житомирський державний технологічний університет

Наукові інтереси: проблеми і перспективи розвитку функціонування місцевих бюджетів в Україні

E-mail: Alexus_forever@bigmir.net

Телефон: (063)490-69-57